

Nieuwsbrief nummer 37 d.d. 26 september 2018

Herinnering: Algemene Ledenvergadering over statutenwijziging
Donderdag 27 september, zaal open 19.30 uur, aanvang vergadering 19.45 uur.
LCC Romeynshof (Briand-zaal), adres: Stresemannplaats 8, 3068 JL Rotterdam

In dit nummer leest u meer over:

- de ledenwandeling van 25 augustus
- de tweede Stadssafari van 16 september
- de excursie naar eiland De Zaag van 22 september
- de komende activiteiten eind september en oktober (wandeling, kinderactiviteit in het kader van de landelijke Herfstcampagne, excursie Donckse Bos)
- tips en wetenswaardigheden: afschilfering van Platanen
- Foto's van de maand

Foto's in deze uitgave zijn (in volgorde van plaatsing) gemaakt door Liesbeth den Haan, Liesbeth den Haan, Lenie Lelie, Philip Both, Piet Mulder, Liesbeth den Haan, Esmeralda Eggen (2x).

Op het programma de komende maand

Op avontuur in het Kralingse Bos - voor kinderen van 6-12 jaar onder begeleiding van ouder(s) of andere volwassene
Zondag 14 oktober 14.00- 16.00 uur
Verzamelen bij boshut De Big, aan het Oerlaantje.

Lekker struinend door bos, de herfstgeur opsnuivend gaan de kinderen (samen met een volwassene) op weg om paddenstoelen te onderzoeken en te bekijken, diverse opdrachtjes te doen en een kunstwerk te maken van allerlei voorwerpen uit de natuur.
Voor maximaal 30 kinderen. Aanmelding

vooraf verplicht, op ivnrotterdam@gmail.com.

Ledenwandeling Delftse Hout en oude binnenstad op 29 september

Verzamelen op Rotterdam Centraal om 09.15 uur achter de bankjes in de centrale hal.

De trein vertrekt om 09.27 uur van spoor 9 (NS intercity Lelystad). Om 09.32 uur is deze trein op station Schiedam Centrum (indien gewenst) en is om 09.39 uur in Delft.

Meer informatie bij Lenie Lelie (06-44593991) en Anita van Keulen (06-14986138)

Natuurexcursie Huys ten Donck (weekenddag in november)

Datum en starttijd worden nog bepaald - houd de website in de gaten.

Een wandeling door dit sfeervolle parkbos is (ook) in de herfst de moeite waard, niet in de laatste plaats vanwege de paddenstoelen.

Startpunt: Huys ten Donck, Benedenrijweg 461, 2983 LA Ridderkerk.

Met OV te bereiken met buslijn 144 (vanaf Zuidplein of station Lombardijen), halte Huys ten Donck.

Wat deden we de afgelopen maand

Wandeling Amersfoort: Klein Zwitserland en oude binnenstad (25 augustus 2018)

Verslag van Lenie Lelie en Anita van Keulen.

Op 25 augustus gingen wij met 10 wandelaars ondanks de slechte vooruitzichten van De Bilt met de trein naar Amersfoort. Zoals gewoonlijk hadden de weerprofeten het weer mis en was het een mooie dag met - om eerlijk te zijn - één hoosbui (maar gelukkig konden we schuilen). Het was voor iedereen een grote verrassing hoe leuk Amersfoort eigenlijk is.

Veel parken en mooie lanen met grote villa's. Bij Klein Zwitserland kom je gelijk in de bossen en omdat het wel een beetje herfst leek was het een genoegen om daar te lopen.

De wandeling bood afwisseling van veel groen en mooie parken en ook een 2 km lange weg langs de singels. Ook liepen we een flink stuk langs de stadsmuur, die onderbroken werd door de Koppelpoort en de bollen bruggen. We kwamen door het oude Amersfoort en de binnenstad, op de weg terug naar het station.

Het was weer een prachtige wandeling.

Klik [hier](#) om meer foto's (bij het verslag) te zien.

Stadssafari in de binnenstad van Rotterdam (16 september)

Gidsen: Liesbeth den Haan, Frank Biesta, Marvin Groen en Catolien Vermeulen
Vertrekpunt: Natuurhistorisch Museum.

Aantal deelnemers: 21

Verslag van Piet Mulder.

Wat vroeger dan 11.00 uur ben ik in het Museumpark om vogeltjes te kijken. Nou, ik kwam volledig aan mijn trekken: waterhoenen, meerkoeten, halsbandparkieten (afkomstig uit India). Die laatste doen het goed in de stad. Je ziet ze niet op het platteland. In de stad is het

warmer en er is volop voer, kwistig rondgestrooid door goedbedoelende mensen. Halsbandparkieten broeden in holen en oude spechtengaten. Er is nooit aangetoond dat ze andere soorten verdrijven of concurrerend zijn. Het zijn zaadeters. Verder zie ik kraaien, kauwen, stadsduiven (de vroegere rotsduiven), blauwe reiger, nijlganzen (half-eenden uit Afrika). Ze broeden in bomen. Dan nog wat kokmeeuwen en zilvermeeuwen en dat alles in een klein stadspark. Een vrouw staat al deze dieren te voeren met brood. Een voorbeeld van hoe het niet moet.

We starten de excursie met een opdracht van Liesbeth: "Kijk om je heen en wat valt je op". Er komen allerlei antwoorden: "Geraamte van potvis, man op de kunsthall, het grote beeld van een kraai, de grote variatie aan bomen en de beloofbare plantjes tussen de bestrating, met name mossen en weegbree". Dan wijst Frank ons op de blauwe letters helemaal bovenin de toren van de Erasmus universiteit. Daar zitten twee slachtvalken, loerend op een lekkere vette stadsduif. Je hebt een verrekijker nodig om die twee slechtvalken te zien.

We gaan op pad en zien een wesp. Niks bijzonder zou je zeggen, maar in de stad gedijen ze zeer goed. In de stad worden zo goed als geen bestrijdingsmiddelen gebruikt en de mensen planten veel bloeiende planten in de tuinen. Een roodborstje hipt vrolijk rond. Het heeft een Scandinavisch ... Klik [hier](#) voor het hele verslag en meer foto's.

Excursie naar natuurgebied op eiland De Zaag (22 september)

Bij wijze van verslag deze keer alleen een foto. Voor wie deze excursie gemist heeft: er staat een uitvoerig artikel over De Zaag in het najaarsnummer van Klimop.

Tips en wetenswaardigheden

Gratis Bodemdieren-doeboek (download)

Wat spoken mollen, wormen en spinnen allemaal uit in en op de grond? Met dit doeboek zoek je het tot op de bodem uit! Maak je eigen insectenzuiger, bouw een compostfabriek en kom alles te weten over deze nuttige beestjes. Vul je gegevens in en ontvang de link naar het gratis Bodemdieren Doeboek. Klik [hier](#) en je staat in het aanvraagformulier.

Afschilfering schors bij platanen

In aanvulling op het artikel in het najaarnummer van de Klimop, 'De plataan - een typische stadsboom', melden we hier iets dat we allemaal hebben kunnen waarnemen in de stad: de afschilfering van stam en gesteltakken. In het algemeen worden stam en takken van elke boom ieder jaar iets dikker. De groei van het hout vindt plaats vanuit het cambium, dat samen met het bastweefsel direct onder de schors zit. Het cambium vormt jaarlijks naar binnen toe nieuw hout en naar buiten nieuw schorsweefsel. Omdat de boom ieder jaar wat dikker wordt, moet de schors zich aanpassen. Schorsweefsel kan niet oprekken, dus in het

schors komen voor de soort typerende spleten; elke stam heeft een bepaalde tekening in de schors. Bij de plataan gebeurt iets afwijkends. De schorsschilfers vallen af, en bij grote droogte zoals afgelopen zomer gebeurt dit sneller en op spectaculaire wijze, zodat de stam helemaal 'kaal' lijkt. Platanen groeien snel als ze jong zijn, dus lijkt de afschilfering bij jongere exemplaren massaler te zijn dan bij oudere. Naarmate de plataan ouder wordt, groeit deze langzamer en vindt vooral afschilfering plaats daar waar nog de meeste groei plaatsvindt: op de gesteltakken. Onder invloed van het directe zonlicht is op het zuidwaarts gerichte deel van de stam de afschilfering ook groter. In zijn algemeenheid is het zo dat hoe kleiner en droger de groeiplek is, hoe sneller de plataan zijn schors verliest.

Liesbeth den Haan

Foto van de maand

Deze maand zelfs 2 foto's, beide ingezonden door Esmeralda Eggen, die de foto's voorzag van een informatieve toelichting.

Crime Scene Tuin

Op een warme zondag in augustus deden we een lugubere vondst. Kort na elkaar vonden we zowel in de achtertuin een dode koolmees als in de voortuin een dode muis.

De koolmees

Na wat oppervlakkig onderzoek konden we niets ontdekken aan de koolmees. Het was duidelijk een jonge koolmees aan de zachte kleuren te zien. De laatste maanden hadden we zo'n heerlijke groep van vier juvenielen dartelend in de seringenboom. Helaas heeft deze het niet gehaald.

Het blijft een mysterie hoe deze is overleden. Helaas hoorde ik (te laat) bij Vroege Vogels dat er onderzoek is gedaan naar dode koolmezen

en dat er opgeroepen was ze in te zenden. Onderzoekers van het Centrum voor Landbouw en Milieu, het CLM in Culemborg, wilden weten of die sterfte kon komen door het gif waarmee mensen in hun tuinen de buxusrups bestrijden. Maar wat is het effect van dit bestrijdingsmiddel op de vogels die de motjes eten, of die hun jongen voeren met de rupsen? In de reeds onderzochte dode koolmezen zijn maar liefst 14 soorten pesticiden aangetroffen. De meest stoffen, 11 stuks, zijn in monsters uit het stedelijk gebied aangetroffen, terwijl in monsters uit het bosgebied 5 stoffen zijn gevonden. Geen van deze middelen is voor particulieren toegelaten. Dit wijst op mogelijk illegaal gebruik, concluderen de onderzoekers.

Nu zullen we nooit weten of deze koolmees hieraan gestorven is (buxusmotten momenteel in de wijk in overvloed), maar ik had graag deze koolmees ingezonden.

De muis en de wespen

Aan de muis was wel iets te zien. Er leek bloed aan te zitten en hij lag op een vaste route van een buurkat door onze tuin (alle weerpogingen ten spijt). Geen zekerheid dat de kat de dader was natuurlijk. Snel merkte we op dat er veel wespen op af kwamen. We vonden het eigenlijk heel opmerkelijk en hebben de muis maar even laten liggen. Ongelofelijk! Er zaten regelmatig wel zes wespen tegelijk op de wond. En alleen wespen. Natuurlijk wat opgezocht en gegoogled. Nooit geweten dat wespen ook aaseters zijn! Wespen hebben eiwitten nodig voor de instandhouding van hun eigen lichaam, maar vooral voor de voeding van de larven. Er wordt dus ook vers vlees van kadavers gegeten, wanneer de huid al stuk is. Wespen zijn namelijk niet in staat de huid stuk te bijten. Vlees uit prullenbakken en zelfs honden- en kattenvoer wordt naar het nest gebracht. De larven scheiden na het voeren een druppel zoete substantie af, als voedsel voor de werksters.

Na een paar uur was het bot helemaal schoon en kaal gegeten. We waren weer eens verwonderd door de natuur! Om de determinatie compleet te maken: het waren de gewone wesp en een huismuis.

Volgende Nieuwsbrief

Deze Nieuwsbrief is samengesteld door Liesbeth den Haan.

De volgende Nieuwsbrief verschijnt op 26 oktober 2018.

Bijdragen aan de Nieuwsbrief kunnen worden ingezonden naar ivnrדם.redactie@gmail.com.

Stuur je kopij voor Nieuwsbrief nr. 38 (oktober 2018) uiterlijk op 19 oktober in.